

IKAALINEN

Vanhan Tampereentien asemakaavan arkeologinen tarkkuusinventointi 2021

Tilaaja:
Ikaalisten kaupunki

Sinikka Kärkkäinen
Heilu Oy

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
2. Inventointialueen taustatiedot	5
3. Maastohavainnot	8
4. Yhteenveto	13
Lähteet:.....	13

Kartta 1. Lähestymiskartta. Inventoitava alue vihreällä mustan laatikon sisällä. MK 1:70 000.

IKAALINEN, VANHA TAMPEREENTIE

Arkeologinen tarkkuusinventointi 2021

Tiivistelmä

Ikaalisten kunta on valmistelemassa Vanhan Tampereentien asemakaavaa keskustan itäpuoliselle taajama-alueelle. Alueelliselta vastuumuseolta pyydettyssä lausunnossa todettiin, että alue on paikoin rakentamatonta ja asemaakaavan alueella voi mahdollisesti sijaita toistaiseksi tuntemattomia historiallisen ajan muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita, jonka vuoksi alueella tulee tehdä arkeologinen yleisinventointi.

Ikaalisten kunta tilasi arkeologisen inventoinnin Heilu Oy:ltä. Inventoinnista vastasi arkeologi (FM) Sinikka Kärkkäinen. Inventoinnin kenttätyöt tehtiin 3.11.2021. Kaava-alueen pinta-ala oli yhteensä noin 7,8 hehtaaria.

Inventoinnissa ei tehty havaintoja kiinteistä muinaisjäännöksistä tai muista kulttuuriperintökohteista. Asemakaavan alueella havaittiin vain 1980-luvun jälkeen autioituneita rakennusten perustuksia ja niihin liittyviä rakenteita, joita ei nuoren iän vuoksi määritellä muinaisjäännöskohteiksi.

Tiivistelmä

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen tarkkuusinventointi
Tutkimuslaitos:	Heilu Oy
Tutkimuksen tekijä:	FM Sinikka Kärkkäinen
Kenttätyöaika:	3.11.2021
Tutkimusten rahoittaja:	Ikaalisten kaupunki
Muinaisjäännökset:	Ei tunnettuja muinaisjäännöksiä
Aikaisemmat tutkimukset lähialueilla:	Timo Jussila/ Mikroliitti Oy, inventointi 2011
Aikaisemmat löydöt:	-

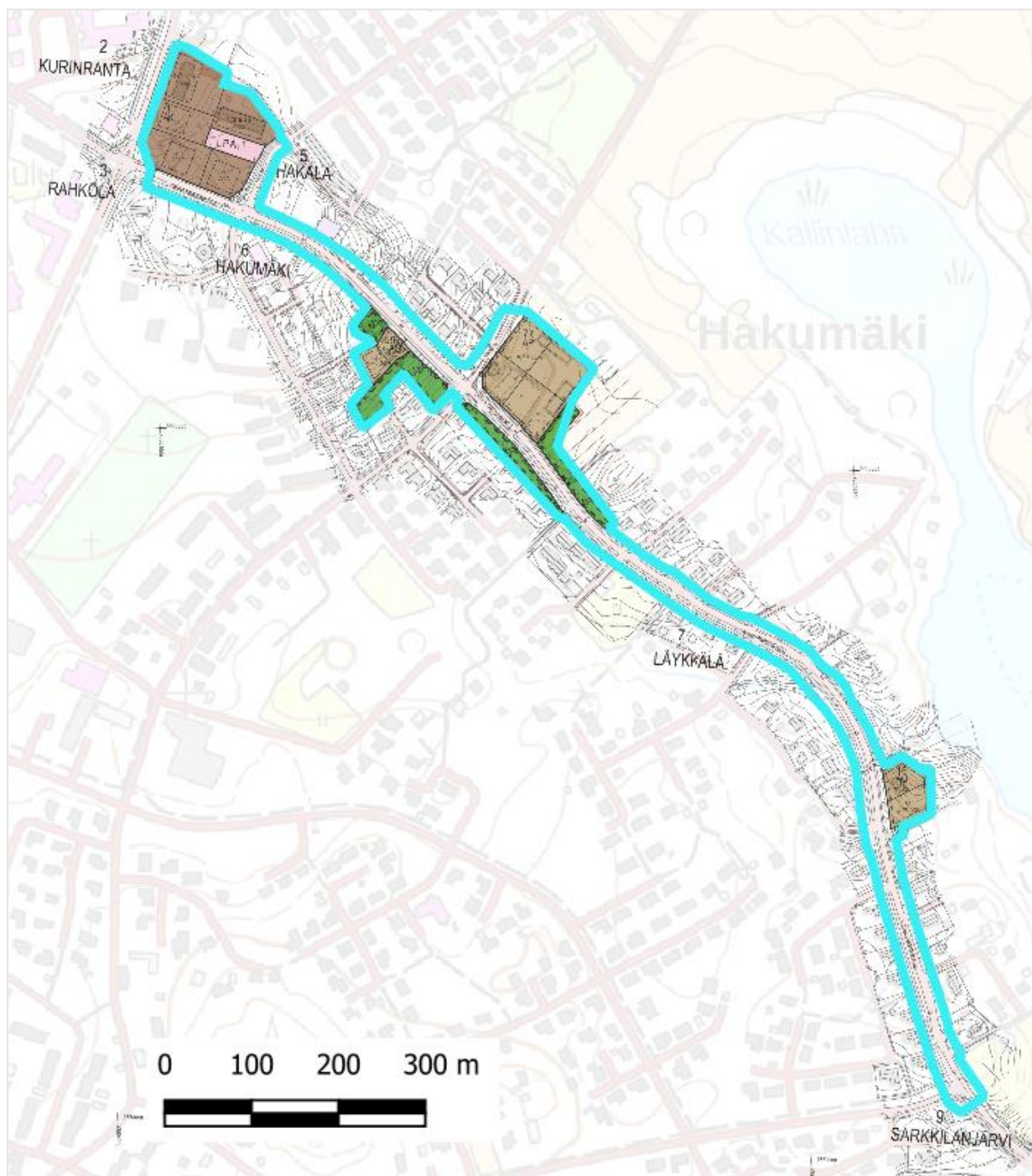
Kansikuva: Vanhan Tampereentien linja inventointialueen luoteispäässä Hakalan kaupunginosassa. Kuvattu luoteesta.

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 05-06/2021 aineistoa, ellei toisin mainita. Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Raportin kuvat Sinikka Kärkkäinen.

1. Johdanto

Ikaalisten kaupunki on valmistelemassa Vanhan Tampereentien tiealueiden asemakaavaa ja asemakaavan muutosta Ikaalisten keskustan itäpuolella sijaitsevalle taajama-alueelle. Kaava-hankkeen suunnittelualueeseen kuuluu katu- ja liikennealueiden lisäksi myös viheralueita ja asuin- ja varastorakennusten korttelialueita. Kaavan tavoitteena on mm. osoittaa Vanha Tampe-reentie katualueena välillä Silkintie - Pirulantie sekä mahdollistaa nykyistä korkeampaa ja merkittävästi tehokkaampaa kerrostalorakentamista asuinkerrostalojen korttelissa 1 sekä asumista teollisuus- ja varastorakennusten korttelissa 77. Asemakaavamuutos toteuttaa suun-nittelualueelle laadittua Ikaalisten sisääntulotien (Mt 2595) ja Vanhan Tampereen-tien (Mt 13139) parantamiseen liittyvää tiesuunnitelmaa.

Hankkeesta pyydettiin lausuntoa Pirkanmaan maakuntamuseolta. 9.4.2021 päivätyn lausunnon (diar: 177/2021) mukaan alue on paikoin rakentamatonta, ja on mahdollista, että alueelta löytyisi historiallisen ajan asutukseen liittyviä jäännöksiä. Vanhan Tampereentien linjaus on sijainnut samalla paikalla jo viimeistään 1700-luvulta lähtien ja kaava-alueen halki on kulkenut kahden historiallisen kylän raja. Kaava-alueen pohjoisosassa, tien varrella, on ollut asutusta viimeistään 1900-luvun alusta lähtien.

Kartta 2. Vanha Tampereentien asemakaava asemoituna maastokartan päälle.

2. Inventointialueen taustatiedot

Asemakaavoitettava alue sijaitsee Ikaalisten keskustan itäpuolella, kaupunginosien Hakala (5), Hakumäki (6) ja Lyykkälä (7) alueilla ja rajautuu etelässä Pirulantien ja Vanhan Tampereentien risteysalueeseen, idässä, koillisessa ja etelässä pääosin erillispientalojen korttelialueisiin, pohjoisessa Oikopolkuun ja Ojasenkatuun ja lännessä Silkintiehen sekä Silkintien ja Vanhan Tampereentien risteysalueeseen. Kaava-alueen pinta-ala on yhteensä noin 7,8 hehtaaria.

Selvitysalue on pitkälti rakennettua taajama-aluetta. Asfaltoitujen piha- ja katualueiden lisäksi korttelialueilla on paikoitellen vihreää puustoa ja hoidettuja nurmialueita. Suunnittelualueella ja suunnittelualan lähiympäristössä sijaitsee pien- ja rivitaloja, lähivirkistys- ja puistoalueita ja katualueita reunustavat paikoitellen istutetut puurivit.

Vanha Tampereentie on entinen pääväylä Tampereelta Ikaalisiin. Se on yhdistänyt Ikaalisten keskustan myös historialliseen Kyrönkankaantiehen. Vanhin aluetta kuvaava kartta, jossa tielinjaus on nähtävissä, on vuoden 1792 isojakokartta. Tuolloin tielinjan varrella ei ole ollut asutusta, vaan alueen halki on kulkenut ainoastaan kahden historiallisen kylän, Ikaalisten ja Kalman, välinen raja. Asutusta ei näy vielä 1840-luvun pitäjänkartallakaan, vaan vasta vuoden 1910 senaatinkartalla näkyy tien varrelle syntyneitä asutusta. Vanhan Tampereentien tielinjaus on pysynyt suurin piirtein samana nykypäivään saakka. Tietä on kuitenkin pengerrytetty ja sen viereen on rakennettu kevyen liikenteen väylä, sekä hoidettuja piha-alueita.

Suunnittelualueelta ei tunneta muinaismuistolain suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä muita kulttuuriperintökohteita.

Kartta 3. Ikaalinen vuoden 1650 kartalla. Tielinjauksia ei ole merkitty vielä karttaan.

Kartta 4. Asemaakaavan alue vuoden 1792 isojakokartalla.

Kartta 6. Kaavoitettava alue 1840-luvun pitäjänkartalla.

Kartta 5. vuoden 1910 senaatin kartalla.

Kartta 7. Kaavoitettava alue vuoden 1959 painetulla kartalla.

3. Maastohavainnot

Asemakaavan pohjoispäässä, Hakumäen alueella korttelissa 1, kiertoliittymän koillispuolella ja Vanhan Tampereentien pohjoispuolella on tyhjä, puustoinen tonttimaa, jossa havaittiin kahden rakennuksen kivijalat. Niiden läheisyydessä on kaksi kivettyä kaivoa ja mahdollisesti saunan uunin tiili- ja kiviraunio tontin takareunalla. Tontilla havaittiin myös muita rakenteita asutukseen liittyen kuten maakuoppa ja lipputangon betoninen perustus. Alueella on paljon myös rakennusten modernihkoa metalliromua, lasivillaa, vaneria, tiiltä ja lasia. Tontin kaakkoisreunalla olevalla luoteis-kaakko-suuntaisella tonttirajalla havaittiin kivrivi noin 10 metrin matkalla. Kivet ovat vuoden 1936 kartalla näkyvien tonttien välissä. Tontin asutus on syntynyt todennäköisesti 1900-luvun alussa ja on nähtävissä vuoden 1910 senaatinkartalla. Tontilla on useampia rakennuksia myös vuoden 1936 uusjakokartalla. Paikalla on ollut rakennuksia 1980-luvun lopulle saakka, jonka jälkeen se on autioitunut.

Havaintojen sijainnit:

Kivijalka N 6854633 E 292970

Kivijalka 2 N 6854618 E 292995

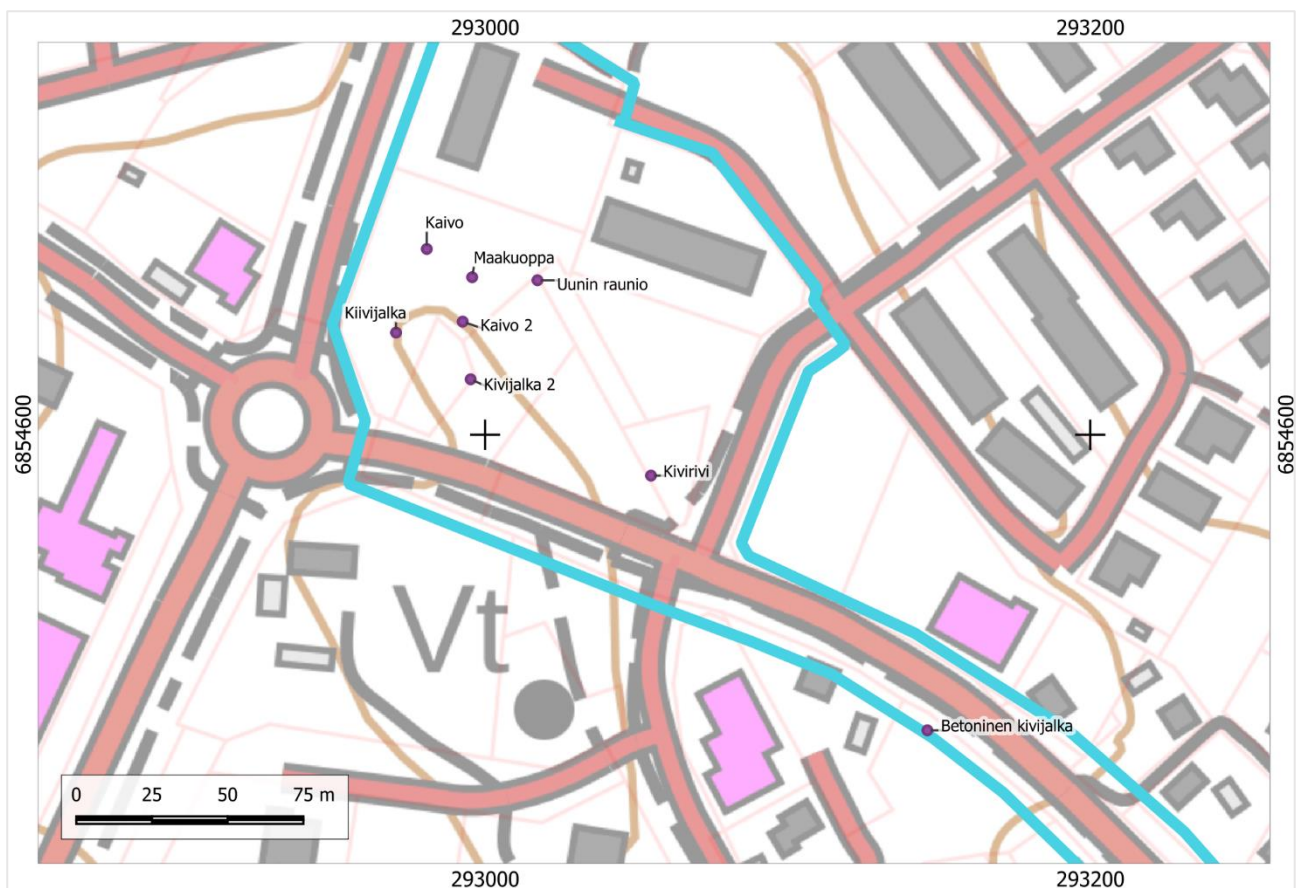
Kaivo N 6854661 E 292980

Kaivo 2 N 6854637 E 292992

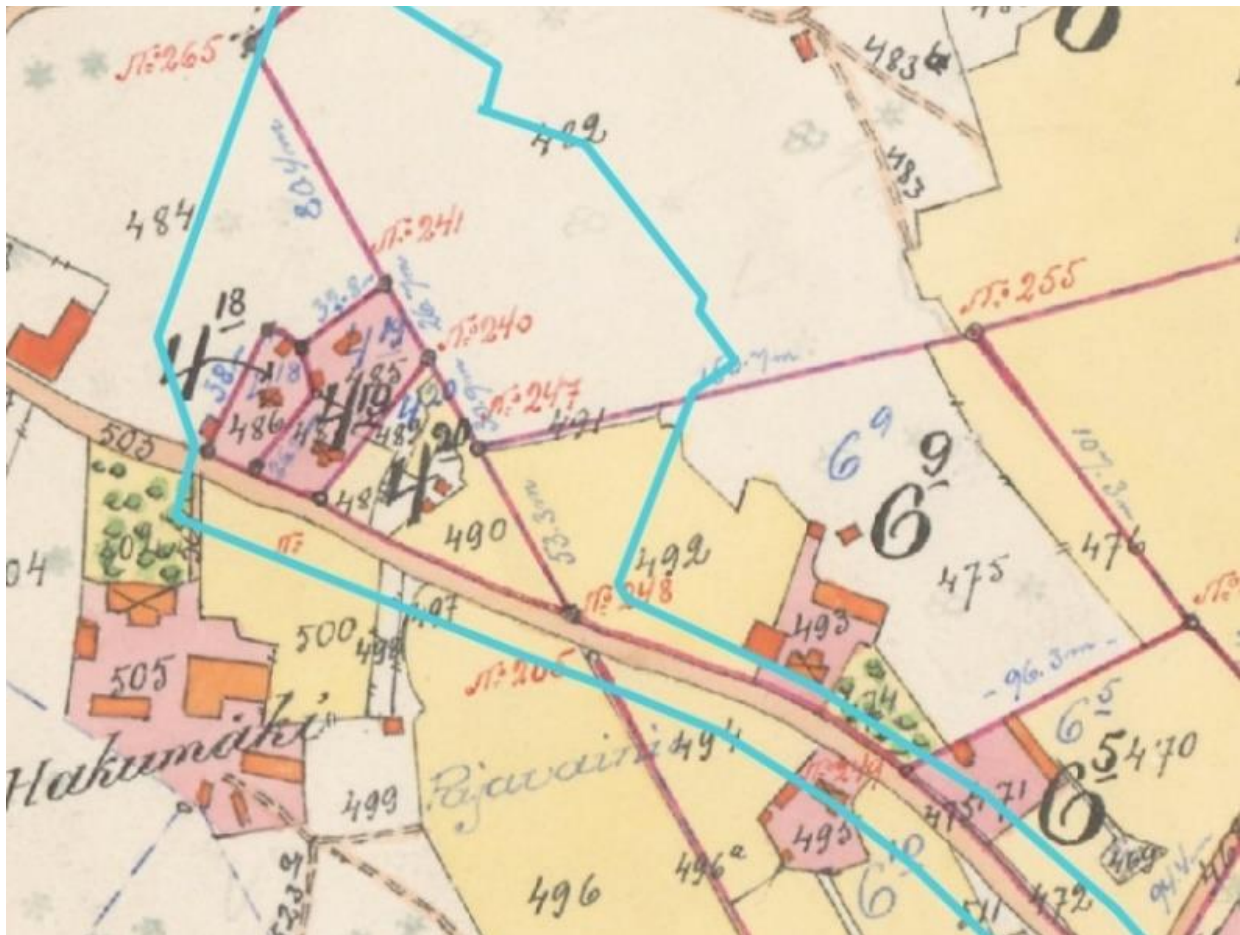
Kivirivi N 6854586 E 293054

Uunin raunio N 6854651 E 293017

Lisäksi kortteli 1 kaakkoispuolella, Myllymäentien risteyksestä noin 100 metriä itäkaakkoon, Vanhan Tampereentien eteläpuolella havaittiin betoninen rakennuksen kivijalka. Paikalla on ollut talo vielä vuoden 1982 painetulla kartalla. Kivijalan sijainti: N 6854502 E 293146.

Kartta 8. Karttaote korttelin 1 havainnoista. Tampereentien pohjoispuolella suurin osa havainnoista ja yksi betoninen kivijalka tien eteläpuolella. MK 1:2500

Kartta 9. Saman alueen uusjakokartta vuodelta 1936. Inventoitu kaava-alue rajattu sinisellä.

Kuva 1. Toinen alueen kivijaloista erottui heikohkosti aluskasvillisuuden seasta. Pohjoiseen.

Kuva 2. Tontin pohjoisreunalla havaittu kiven ja tiilensekainen raunio. Koilliseen.

Kuva 3. Toinen kaivoista sijaitsee auton tonttimaan pohjoispuolella.

Kuva 4. Kaivo 2 sijaitsee auton tontin keskiosissa.

Kuva 6. Kivijalan 2 lähellä sijaitsee vanha lipputangon jalka ja rakennuksesta jäänyttä roskaa.

Kuva 5. Tontin kaakkoispuolella sijaisteva kivirivi.

Kuva 7. Vanhan Tampereentien eteläpuolella sijaitseva betoninen kivijalka. Luoteeseen.

4. Yhteenveto

Vanhan Tampereentien asemakaavan alueella tehdyssä arkeologisessa tarkkuusinventoinnissa havaittiin 1900-luvun loppupuolella autioituneiden rakennusten raunioita. Havainnot tehtiin Hakumäen tontin eli korttelin 1 alueelta. Hakumäen tontilla sijainneet rakennukset ovat autioituneet vasta pari vuosikymmentä sitten, joten havainnot ei määritelty muiksi kulttuuriperintökohteiksi. Havainnot kuitenkin huomioitiin raportissa, koska ne herättivät inventoijan huomion ja ovat maastossa hyvin selkeästi näkyvissä. Inventoinnissa ei tehty havainnot kiinteistä muinaisjäännöksistä tai muista kulttuuriperintökohteista.

Lähteet:

Tutkimusraportit:

Jussila, Timo 2011. Ikaalinen, Sarkkila, tien 13139 parannusalueen muinaisjäännösinventointi. Mikroliitti Oy.

Kartat:

Turun ja Porin läänin pitäjänkartta 1650. Kyrö, Hans Hansson. Jyväskylän yliopisto.

Charta öfver Ikalis och Palomäki byss samt Numme hemmans utmark, jemte Karhois bys bröfmarks agor uti Ikalis sokn öfre stagunda öfredels härad och Björneborgs län. Wirtzenius 1792. Kansallisarkisto.

Karta öfver Ikalis socken i Ikalis härad af Åbo län. 1847. (Pitäjänkartasto; Ikaalinen 2122 12 la.* -/- -). Kansallisarkisto.

Senaatinkartta Ikaalinen 1910. Rivit XXI-XXII. Turun ja Porin lääniä, Ikaalisten kihlakuntaa. Kansallisarkisto.

5-osainen kartta Ikaalisten kylän osasta tiluksia, Ikaalisten kunnassa Turun ja Porin lääniä 1936. Kansallisarkisto.

Ikaalinen 212212 (v. 1959). Maanmittauslaitos.